

Metoddokumentation regional exportstatistik

**Teknisk rapport - En beskrivning av
genomförande och metoder**

2021-05-31

Beteckning: 8984346

Innehåll

1	Sammanfattning överenskommelse	2
2	Bakgrund	3
2.1	Utrikeshandeln med varor.....	3
2.2	Utrikeshandeln med tjänster.....	4
3	Slutsatser.....	5
3.1	Utrikeshandeln med varor.....	5
3.2	Utrikeshandeln med tjänster.....	5
4	Bilagor	7

1 Sammanfattning överenskommelse

Den här rapporten beskriver hur SCB har genomfört överenskommelsen Regional exportstatistik och vilka metoder som har använts.

Om du har frågor är du välkommen att höra av dig till ansvarig på SCB: Maria Rodriguez Hjalmarsson, telefon 010 - 479 45 41 eller e-post maria.rodriquezhjalmarsson@scb.se.

Uppdragets syfte: Syftet med undersökningen är att ta fram regionala skattningar av exportstatistiken, baserad på arbetsställe. Detta ska ske enligt en modifierad definition; var i Sverige produceras de varor och tjänster som Sverige exporterar. Det innebär att SCB i arbetet med att ta fram regional exportstatistik antar att exporten sker från de regioner där produktionen sker.

Den aktuella analysen har två syften, nämligen

1. att ta reda på kvaliteten av regionalfördelade skattningar av Sveriges varu- och tjänsteexport givet den oförändrade designen av undersökningen samt uppgifter som insamlats hittills, och
2. att formulera och undersöka prestanda av olika metoder att fördela insamlade värden över arbetsställen kopplade till ett och samma huvudkontor.

Uppdragets parter: Enheten Utrikeshandel och betalningsbalans vid SCB genomförde under perioden december 2020 – maj 2021 en pilotstudie på uppdrag av Tillväxtverket.

Kontaktpersoner: Projektledare på SCB var Maria Rodriguez Hjalmarsson. Daniel Edin samt Fredrik Engleryd (metodstatistiker) har ansvarat för arbetet med utrikeshandeln med varor och Claes Petri samt Katarina Lashgari (metodstatistiker) har ansvarat för arbetet med utrikeshandeln med tjänster. Tillväxtverkets kontaktperson gentemot SCB var Anna Bergdahl.

Leverans: Resultatet i form av tabeller levererades den 20 maj enligt överenskommelse. Resultatet i form av metoddokumentation levererades den 31 maj enligt överenskommelse.

2 Bakgrund

SCB producerar Utrikeshandel med varor på månadsbasis samt Utrikeshandel med tjänster på kvartalsbasis. Utrikeshandeln med varor mäter passagen av varor över svensk gräns och följer förordningar från EU. Dessa förordningar anger bland annat att statistiken ska tas fram på nationell nivå. Utrikeshandeln med tjänster tas fram på uppdrag av Riksbanken och följer internationella standarder. Även här anger de internationella kraven att statistiken ska tas fram på nationell nivå.

Utrikeshandeln med varor är en totalundersökning med cut-off-gräns, vilket innebär att de minsta företagen utesluts från datainsamling och Utrikeshandeln med tjänster är en urvalsundersökning. Beroende på olikheter i framställning och karaktäristika har arbetet med att ta fram regionalt fördelad exportstatistik delats upp i två separata studier, varor respektive tjänster. Uppdelningen gäller även resultattabell och metoddokumentation. Nedan presenteras en kort bakgrund till de två undersökningarna och i Bilaga 1 samt Bilaga 2 finns en längre metoddokumentation för respektive del. För båda studierna analyseras insamlade uppgifter gällande perioden 2016-2020.

2.1 Utrikeshandeln med varor

Varje månad publicerar Utrikeshandeln med varor (UHV) uppgifter om värde och kvantitet fördelade efter vara och land. Statistiken om utrikeshandel med varor bygger på uppgifter som SCB och Tullverket samlar in. Uppgifter avseende Sveriges varuhandel med andra EU-länder samlas in av SCB via undersökningen Intrastat. Uppgifter för Sveriges varuhandel med länder utanför EU (Extrastat) kommer från Tullverket och hämtas direkt från företagets import och exportdeklarationer. För en mer detaljerad information om undersökningen, se [Kvalitetsdeklaration Utrikeshandel med varor, 2021 \(scb.se\)](#)

Regionala skattningar av Sveriges UHV är av stort intresse för många nationella användare av statistiken. Av speciellt intresse är statistik som skulle beskriva var i Sverige produceras de varor som Sverige exporterar.

SCB producerar i dagsläget för utrikeshandeln med varor, efter förfrågan, standardiserade regionala tabeller på bland annat total export fördelat på län, branschnivå samt företagets storleksklass. Dessa tabeller är baserade på variabeln ”Juridisk enhet” (JE). Detta innebär, som exempel för tabellen 8a ”Export_Län_Värde”, som fördelar exporten över län, att det givna företagets geografiska plats utgår ifrån den juridiska enhetens huvudsakliga arbetsställe ur SCB:s företagsdatabas (FDB). Detta innebär att när ett företag innehar flera arbetsställen så kopplas ändå all handel till företagets huvudkontor. På så sätt blir den geografiska uppdelningen potentiellt snedvriden då

huvudkontor har en tendens att vara i större städer och därmed genereras resultat där Sveriges export, i exemplet med tabell 8a, ser ut att till mestadels komma från Stockholms län, Västra Götalands län och Skånes län.

I denna pilotstudie så ska den totala exporten fördelas på län med variabeln arbetsställe, AE. I framtagandet av de nuvarande leveranserna så förgås information i användandet variabeln JE som beskrivits ovan, i användandet av variabeln AE så måste SCB istället ta ställning till olika modeller för att fördela den totala exporten mellan arbetsställen.

2.2 Utrikeshandeln med tjänster

Från och med 2003 utför Statistiska centralbyrån på uppdrag av Riksbanken undersökningen av Sveriges utrikeshandel med tjänster (UHT). Undersökningen är en urvalsundersökning, och dess syfte är att få fram både kvartalsvisa och årliga skattningar av Sveriges UHT, fördelat bl. a. över olika tjänsteslag (för en mer detaljerad information om undersökningen, se [Kvalitetsdeklaration Utrikeshandel med tjänster \(UHT\), 2020 \(scb.se\)](#)). Urvalsobjekt, som samtidigt är uppgiftskällor, är aktiva svenska Juridiska Enheter¹ (JE) som återfinns i SCBs företagsdatabas vid urvalsdragningen. Notera att alla juridiska enheter i undersökningens urval representeras av deras huvudkontor.

Motiverat av denna design, framställs inte några regionala skattningar av Sveriges UHT, fastän sådana skattningar är av stort intresse för många nationella användare av statistiken. Av speciellt intresse är statistik som skulle beskriva var i Sverige produceras de tjänster som Sverige exporterar.

¹ Begreppet Juridisk Enhet inkluderar både företag och myndigheter.

3 Slutsatser

Den här pilotstudien har utförts i syfte att undersöka möjligheten att få regionala skattningar av utrikeshandel med varor och tjänster givet den aktuella designen av undersökningen och data som hittills insamlats under perioden 2016-2020. Nedan presenteras slutsatser gällande de två studierna.

3.1 Utrikeshandeln med varor

Fyra modeller för fördelning har tagits fram. Modell 1, likformigt fördelad, Modell 2, Antal anställda, Modell 3, Varuproducerande bransch och likformig modell samt Modell 4, Antal anställda och varuproducerande bransch.

Av de fyra modellerna som har tagits fram så anses modell nummer 2 att vara den som är bäst lämpad för användning. Modellen använder variabeln ”antal anställda” men har inte lika stor osäkerhet som modell 3 och 4 som använder sig av varukoder, spinkoder och bransch. Utöver detta så anses modell 1 mindre användbar då den inte tar lika mycket information till hjälp som modell 2.

I modell nummer 1, som bara fördelar likformigt över arbetställen, så tas ingen ny information i beaktning vid fördelningen av exportvärden över län. Därmed bör denna modell förkastas då den inte har någon teoretisk knypunkt. Modell nummer 3, som tar hänsyn till ifall arbetstället är varuproducerande eller ej och därefter fördelar likformigt, rekommenderas inte heller då ytterligare osäkerheter införs i modellen. Utöver detta så bör inte värdena fördelas likformigt. Modell nummer 4, som tar hänsyn till ifall arbetstället är varuproducerande eller ej och därefter fördelar efter antal anställda, rekommenderas inte på grund av de svagheter som har tagits upp i modell nummer 3. Utöver detta så genereras inte särskilt olika resultat som med modell 2, som är en enklare version av samma modell, för att motivera inkluderingen av ytterligare en variabel.

3.2 Utrikeshandeln med tjänster

De viktigaste resultaten av studien är:

- den lämpligaste metoden att fördela insamlade uppgifter över arbetsställen förefaller vara den så kallade *Antal_anställda*-metoden. Metoden är enklare att implementera än den betydligt mer komplicerade *Yrke*-metoden, fastän båda metoderna uppvisade samma prestanda vad som gäller kvaliteten i skattningar, deras storleksordning och rimlighet.

- att det inte är möjligt att dela in den totala UHT i fler än två huvudaggregat, givet att skattningen görs per län. Vill man få skattningar av flera delaggregat som ingår i den totala UHT behöver man betrakta större grupper av län, minst 8 grupper som har analyserats i studien. Om andra grupperingar av län än de analyserade är av intresse behöver man utföra en liknande studie för dessa grupperingar;
- för vissa län och vissa år, finns det risk att få oacceptabla skattningar av *Övriga tjänster*, och alltså även av den totala UHT. Detta medför att endast ofullständiga tidsserier för dessa aggregat kan redovisas. Vidare kräver detta att acceptabla skattningar för ett annat län utesluts, i syfte att hindra röjande av uppgifter. Allt detta innebär att man inte kan följa utvecklingen av export av aggregaten i fråga över alla åren i berörda län;
- Metoden för regionala skattningar av *Resor* bedöms vara relevant och kan leda till rimliga och tolkbara skattningar. En viktig egenskap av metoden är att den alltid ger fullständiga tidsserier av skattningar.

4 Bilagor

Bilaga 1 - Metoddokumentation regional exportstatistik – UHV

Bilaga 2 - Metoddokumentation regional exportstatistik – UHT

Bilaga 3 - Slutleverans_20210520_UHV

Bilaga 4 - Tabell_slutlig_20210520_UHT